

Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap

Sveriges
Kommuner
och Regioner

HANDBOK I KOMMUNAL KRISBEREDSKAP

2. Kommunala verksamheter

Renhållning

Handbok i kommunal krisberedskap – 2. Kommunala verksamheter – Renhållning

Det här kapitlet är en del av publikationsserien *Handbok i kommunal krisberedskap* där fler kapitel finns.

© Myndigheten för samhällsskydd och beredskap (MSB)
Produktion: Advant

Publikationsnummer: MSB1785 - juni 2021
ISBN: 978-91-7927-158-9

Innehåll

Övergripande beskrivning	4
Lagstiftning	5
EU-lagstiftning	5
Miljöbalk (1998:808)	5
Avfallsförordning (2020:614) med flera förordningar	5
Ansvar och roller	6
Kommunens ansvar	6
Kommunalt avfall	6
Kommunens renhållningsordning	7
Nedskräpning och gaturenhållning	7
Organisation av kommunal renhållning	8
Producentansvar	8
Förpackningar och tidningar	9
Övriga produktgrupper	9
Verksamheternas ansvar	9
Transporter	9
Länsstyrelsen	10
Naturvårdsverket	10
Jordbruksverket	11
Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen	11
Trafikverket	11
Mark- och miljödomstolar	11
Avfall Sverige	11
Planering	12
Kontinuitetshantering	12
Prioriterad insamling	12
Alternativ insamling	13
Behandling	14
Krisplan	14
Risker och sårbarheter	15
RSA	15
Risker	15
Farligt avfall	15
Farligt gods	16
Smittfarligt avfall vid epizooti-utbrott	16
Smittförande avfall och biologiskt avfall från hälso- och sjukvården	16
Internationella hot mot människors hälsa	17
Risker för bränder i samband med hantering och lagring av brännbart avfall	17
Nedskräpning och dumpning av avfall	18
Utbildning och övning	19
Utbildning	19
Övningsverksamhet	19
Öva hantering av epizootier	19
Samverkan med andra aktörer	19

Övergripande beskrivning

Renhållning handlar om att hantera olika typer av avfall. Avfall uppstår i hela samhället och definieras som alla föremål eller ämnen som innehavaren gör sig av med eller avser eller är skyldig att göra sig av med (15 kap. 1 § miljöbalken). Hur väl vi lyckas med denna hantering är avgörande för hur vi ska uppnå våra miljömål.

Som ett sätt att uppnå EU:s miljömål har man i ett EU-direktiv beslutat om den så kallade avfallshierarkin. Den anger i vilken ordning olika behandlingsmetoder för avfall bör användas för att minimera miljöpåverkan. I fallande ordning ska avfall förebyggas, återanvändas, återvinnas, energiutvinnas och deponeras. Avfallshierarkin har införts i miljöbalken och är en grundprincip för avfallshanteringen i Sverige.

Renhållning innefattar att sortera, samla in, transportera och behandla avfall. Att hantera avfall på rätt sätt är en förutsättning för att undvika risk för olägenhet för människors hälsa, att förebygga smittspridning och att farliga ämnen skadar människor, egendom och miljö samt att våra offentliga platser hålls trevliga, framkomliga och säkra. Detta gör renhållningen till en viktig samhällsfunktion.

Läs mer

[Samhällsviktig verksamhet \(msb.se\)](https://www.msb.se)

Insamlingen och behandlingen av avfallet ser olika ut beroende på vilken aktör som är ansvarig för avfallet, samt om avfallet av olika anledningar behöver särskild hantering. Detta beskrivs vidare i kapitlets avsnitt Ansvar och roller.

Det finns olika metoder för att hantera avfall. Det kan till exempel återanvändas eller behandlas genom materialåtervinning, energiutvinning, biologisk behandling eller deponering. Det är främst kommunala bolag som behandlar avfall eftersom de driver majoriteten av anläggningarna för avfallsförbränning, biologisk behandling och deponering. Det finns också anläggningar för specifika avfallsfraktioner, till exempel inom farligt avfall.

Lagstiftning

Nedan beskrivs några av de mest centrala lagarna inom renhållningsområdet. Listan är inte heltäckande, eftersom det finns mycket lagstiftning som styr olika delar. Dessutom har flera bestämmelser nyligen trätt i kraft, eller kommer träda i kraft inom de närmsta åren, till följd av den reviderade europeiska avfallslagstiftningen.

EU-lagstiftning

Den svenska avfallslagstiftningen bygger till stor del på gemensam EU-lagstiftning. Den består till exempel av avfallsdirektivet (2008/98/EG), som beslutades inom EU 2008, men också av andra direktiv inom avfallsområdet. År 2018 beslutade Europeiska unionens råd om det så kallade avfallspaketet som innebar en revidering av sex direktiv på avfallsområdet. Vissa delar av ändringsdirektiven började gälla år 2020 och samtliga delar ska vara införda senast år 2025.

Läs mer

[Nya regler för avfallshantering och återvinning- från avfall till resurs \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Miljöbalk (1998:808)

I Sverige finns bestämmelser om avfallshantering främst i 15 kap. miljöbalken. Kapitlet innehåller till exempel definitioner, aktörernas ansvar och hanteringsregler för olika typer av avfall. Ändringarna i den europeiska avfallslagstiftningen har inneburit att ändringar gjorts även i den svenska avfallslagstiftningen.

Avfallsförordning (2020:614) med flera förordningar

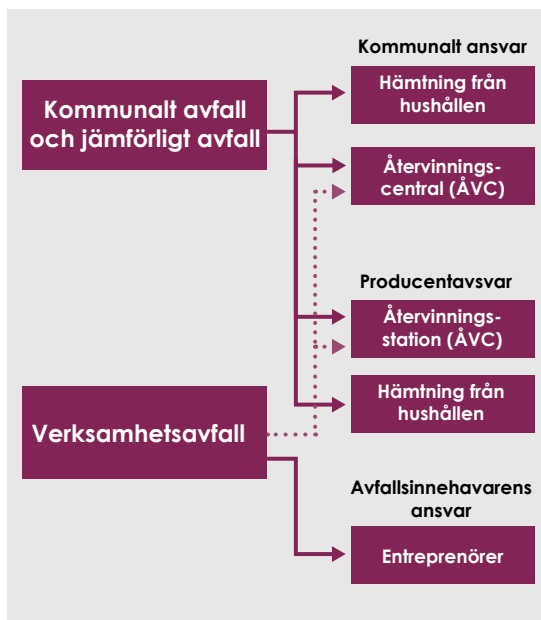
År 2020 trädde en ny avfallsförordning i kraft som också är en anpassning till EU:s nya avfallslagstiftning. Avfallsförordningen innehåller bland annat regler om förebyggande och hantering av avfall, vad som är farligt avfall, hur avfall ska transporteras samt avfallskoder som avfall ska klassas med. Särskilda förordningar finns för vissa avfalls slag och viss hantering. Utöver detta finns producentansvarsförordningar och myndighetsföreskrifter från Naturvårdsverket, Havs- och vattenmyndigheten, Socialstyrelsen och Forsvarsmakten samt lokala avfallsföreskrifter meddelade av kommunen.

Ansvar och roller

Alla som ger upphov till avfall är ansvariga för att det hanteras enligt gällande regler (se till exempel 15 kap. 11 § miljöbalken). Det gäller både enskilda och verksamheter. Beroende på vilken typ av avfall det är och var det uppstår förekommer olika ansvar och roller. Nedan är en generell skiss över avfallsflödena i Sverige. En mer ingående beskrivning finns i Naturvårdsverkets nationella avfallsplan.

 Läs mer
[Sveriges avfallsplan och avfallsförebyggande programmet – Naturvårdsverket \(naturvardsverket.se\)](#)

Figur 1. Beskrivning av ansvar för kommunalt avfall och verksamhetsavfall. Källa: Naturvårdsverket.

Samtidigt som det finns en ansvarsfördelning är aktörerna beroende av varandra, och det kan lätt uppstå gråzoner. Därför är det viktigt att få till en god samverkan i hela kedjan. I samverkan kan gemensamma synsätt och lösningar tas fram som bidrar till att undvika negativa konsekvenser för människor, egendom och miljö både på kort och lång sikt.

Kommunens ansvar

Kommunerna ansvarar enligt 15 kap. 20 § miljöbalken för

- kommunalt avfall
- avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar om anläggningen används för hushålls-spillvatten eller liknande
- latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar
- hushållens bygg- och rivningsavfall.

Kommunerna ansvarar också för borttransport av avfall från mottagningsanordningar från fartyg som avses i förordningen (1980:789) om åtgärder mot förorening från fartyg.

Kommunalt avfall

Kommunalt avfall är avfall som kommer från hushåll samt avfall som liknar hushållens avfall (15 kap. 3 § miljöbalken). Det kan vara matavfall, restavfall eller grovavfall. Begreppet kommunalt avfall har genom det nya avfallsdirektivet ersatt det tidigare begreppet hushållsavfall¹.

1. Naturvårdsverket kommer ge ut en ny vägledning för begreppet kommunalt avfall och hur det bör tolkas utifrån den nya lagstiftningen.

Insamlingen av kommunalt avfall kan se olika ut. Mat och restavfall kan samlas in från till exempel containrar, miljöhus, underjordiska behållare eller kärl i anslutning till villor. De flesta kommuner har separat insamling av matavfall som blir till biogas eller biogödsel. De kommuner som idag saknar separat insamling av matavfall behöver införa det senast december 2023 till följd av nya lagkrav.

Vissa typer av kommunalt avfall måste lämnas in vid en återvinningscentral (ÅVC) eller annan av kommunen anvisad plats. Det kan till exempel vara farligt avfall, grovavfall och textilier. Avfallet som samlas in behandlas på ett miljörättigt sätt och majoriteten av avfallet återvinns. På många ÅVC:er i landet finns återbrukbodan eller liknande där avfall kan avlämnas för att kunna brukas på nytt av någon annan.

Kommunens renhållningsordning

Alla kommuner ska ha en renhållningsordning som antagits av kommunfullmäktige (15 kap. 41 § miljöbalken). Den ska bestå av en avfallsplan och avfallsföreskrifter. Föreskrifter om gatuhållning ligger utanför detta, men enligt Naturvårdsverkets vägledning ska alla kommunens styrmedel i fråga om avfallshantering och nedskräpning anges i avfallsplanen.

Avfallsplanen anger vilka mål kommunen har för avfall under kommunens ansvar och hur de ska uppnås. I avfallsföreskrifterna beskriver kommunen hur de arbetar för att fullgöra sitt ansvar och vilka krav som ställs på abonnenterna. Fastighetsägaren ansvarar för att avfallet hanteras enligt kommunens avfallsföreskrifter genom att till exempel sortera och placera sitt avfall på ett visst sätt. I linje med den nya avfallsförordningen (2020:614) har Naturvårdsverket tagit fram nya föreskrifter (NFS 2020:6) om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall.

Läs mer

[Vägledning om tillämpningen av Naturvårdsverkets föreskrifter om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall \(naturvardsverket.se\)](#)

Nedskräpning och gatuhållning

Nedskräpning är förbjudet och straffbelagt (15 kap. 26 § miljöbalken). Det gäller utomhus på platser som allmänheten har tillträde eller insyn till. Med skräp menas både mindre föremål som glas, papper, engångsgrillar och fimpas och större föremål som byggavfall, möbler, bilar och hemelektronik. Trots detta förekommer nedskräpning.

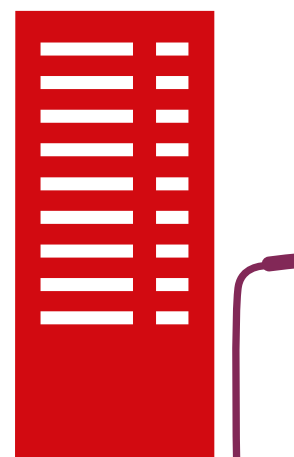
Kommunerna och till viss del fastighetsägarna ansvarar för gatuhållning, snöröjning och liknande åtgärder på till exempel gator, torg, parker och andra allmänna platser inom detaljplanlagt område (2 § gatuhållningslagen [1998:814]). Kommunerna ansvarar också för nedskräpning på andra platser utomhus där allemansrätten gäller, där nedskräparen är okänd och fastighetsägaren inte kan åläggas ansvar. Detta regleras i 4 § gatuhållningslagen och rättspraxis.

Enligt föreskrifterna om kommunala avfallsplaner om förebyggande och hantering av avfall (NFS 2020:6) ska kommunerna sätta upp mål och vidta åtgärder för att förebygga och begränsa nedskräpning.

Läs mer

[Strategiskt arbete för minskad nedskräpningen \(naturvardsverket.se\)](#)

Organisation av kommunal renhållning

Kommunen kan välja att utföra den kommunala avfallshanteringen på olika sätt. Det kan vara i egen regi genom förvaltning, kommunalförbund, i eget eller samägt bolag eller genom uppdrag till entreprenörer. Det är vanligt att kommuner samverkar inom avfallsområdet för att till exempel ha bättre möjligheter att kompetensförsörja, leva upp till miljökrav och erbjuda bättre service. Verksamhetsansvaret för hanteringen av kommunalt avfall åvilar dock alltid kommunen, antingen genom kommunstyrelsen eller en annan nämnd. I praktiken innebär det att om kommunen till exempel har ett bolag som utförare av avfallshanteringen, så är kommunen miljörettsligt verksamhetsutövare och kan inte delegera det till bolaget. Ytterligare en annan nämnd kan ansvara för gatuhållningen.

Tillsynen inom avfallsområdet är uppdelad mellan flera myndigheter och regleras och förtydligas i 26 kap. 3 § miljöbalken och i miljötillsynsförordningen (23011:13). Tillsynen över att producentansvaret uppfylls ligger främst på Naturvårdsverket. Tillsynen över avfallshanteringen, nedskräpning och gatuhållning samt över hur producentansvaret uppfylls lokalt utförs av den tillsynsansvariga nämnden, som är den nämnd i kommunen som utför miljötillsynen. Tillsynsansvarig nämnd får enligt kommunallagen (2017:725) inte vara samma som den nämnd som har verksamhetsansvaret.

Den kommunala avfallshanteringen får finansieras via en avfallstaxa som antas av kommunfullmäktige. Taxan baseras på lokala ambitioner och förutsättningar såsom servicenivå och transportavstånd och ska vara byggd på principen om självkostnad.

Precis som renhållningen kan organiseras på olika sätt har kommuner också olika styr- och ledningsmodeller. För att säkerställa att arbetet med krisberedskap genomsyrar hela

koncernen är det bra om arbetet integreras i dessa modeller. Det kan till exempel handla om att verksamheternas uppdrag kopplat till kommunens krisberedskap framgår i nämndreglementen, ägardirektiv och förbundsordningar. Mer information om styrning av kommunens krisberedskap finns i handbokens kapitel ”Övergripande processer.”

Se även

[Övergripande processer](#)

Producentansvar

För att producenter av vissa typer av varor ska motiveras att ta fram produkter som är mer resurssnåla, lättare att återvinna och inte innehålla farliga ämnen finns det ett lagstiftat producentansvar (15 kap. 12 § miljöbalken). Det innebär att producenterna av vissa avfallstyper är ansvariga för att samla in och behandla uttjänta produkter. Förenklat gäller ansvaret för dem som importerar, producerar och säljer produkterna.

I Sverige finns producentansvar för åtta produktgrupper². De flesta grundar sig på EU-lagstiftning. Produktgrupperna är:

- batterier
- bilar
- däck
- elutrustning (inklusive glödlampor och viss belysningsarmatur)
- förpackningar
- returpapper
- läkemedel
- radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor³.

2. Från den 1/1 2022 övergår producentansvaret för returpapper till kommunen. Då återstår producentansvar för sju produktgrupper.

3. Strålkällor som inte har någon ägare och står utanför fysisk kontroll kallas för herrelösa strålkällor. Källa: Strålsäkerhetsmyndigheten.

Producenterna ansvarar för att det ska finnas lämpliga insamlingsystem medan hushåll och verksamheter ansvarar för att sortera ut produkterna och lämna dem på anvisade insamlingsplatser för hushåll respektive verksamheter. För att inte alla som omfattas av producentansvaret ska upprätta egna system för insamling och återvinning har producenterna gått ihop i så kallade material- eller servicebolag. Dessa bolag finansieras av producenterna och sköter administrationen och organisationen av avfallet inom sina respektive materialslag.

Efter att produkterna som omfattas av producentansvaret samlats in transporteras de till materialbolagens anläggningar som är specialiserade på behandling av just det materialet.

Förpackningar och tidningar

För återvinning av förpackningar och tidningar hänvisas kunder ofta till en återvinningsstation (ÅVS). Dessa drivs av producenterna av tidningar och förpackningar (FTI) och det finns cirka 5 000 i landet.

Parallellt med detta system förekommer fastighetsnära insamling (FNI). FNI innebär att hushåll kan lämna sina förpackningar för återvinning vid fastighetsgränsen. Omfattningen och utformningen av tjänsten varierar mellan kommuner. Det är vanligt att fastighetsbolag och bostadsrättsföreningar sluter avtal med FTI angående FNI och att hushållen därmed kan lämna förpackningar och tidningar i olika typer av avfallsutrymmen. Kommuner kan också sluta avtal med FTI angående FNI för att villor ska kunna lämna detta avfall vid fastighetsgränsen. Då används ofta kärl med olika varianter av fack, där det så kallade fyrfacks-systemet är ett. Det finns också system med flera kärl eller med olikfärgade påsar.

Övriga produktgrupper

Tabellen nedan sammanfattar vilka bolag som hanterar övriga produktgrupper samt exempel på var produkterna kan samlas in. Aktörer som samlar in produkten ska ha tecknat avtal med material- eller servicebolaget.

Produktgrupp	Material- eller servicebolag	Exempel på insamling
Batterier	El-Kretsen	Batteriholkar Kommunernas ÅVC Miljöstugor Fastighetsnära insamling Butiker
Bilar	BIL Sweden	Auktoriserad bildemonterare
Däck	Svensk Däck-återvinning	ÅVC Däckverkstad
Elutrustning	El-Kretsen och Recipo	Butiker som säljer elutrustning Kommunernas ÅVC Privata företag
Läkemedel		Apotek
Radioaktiva produkter och herrelösa strålkällor		Åter till producenten

Verksamheternas ansvar

Det avfall som uppstår i verksamheter men som inte är kommunalt avfall eller omfattas av producentansvaret ansvarar avfallsinnehavaren för (15 kap. 11 § miljöbalken). Den som bedriver en verksamhet är ansvarig för att minska mängden avfall och skadliga ämnen samt minska de negativa effekterna av avfall och återvinna det avfall som uppstår i verksamheten. Det avfall som uppstår ska tas om hand på rätt sätt. Det innebär bland annat att sortera ut det avfall som kommunen och producenterna ansvarar för och att se till att övrigt avfall transporteras av en godkänd transportör till en mottagare med tillstånd.

Transporter

Avfallsförordningen reglerar bland annat när det behövs tillstånd eller anmälan för att transportera avfall (5 kap. 1 § respektive 7 § avfallsförordningen [2020:614]). Anmälan respektive tillståndsansökan ska göras hos länsstyrelsen i det län där verksamheten har sitt säte eller där den huvudsakliga delen av verksamheten bedrivs.

De som transporterar avfall yrkesmässigt, det vill säga de som transporterar någon annans avfall, behöver alltid tillstånd (5 kap. 1 § avfallsförordningen [2020:614]). De som transporterar avfall från sin egen verksamhet behöver söka tillstånd om

- mängden farligt avfall överskrider 100 kilo eller 100 liter per år *eller*
- om mängden icke-farligt avfall överskrider 10 ton eller 50 kubikmeter per år.

Verksamhetsutövare behöver alltid anmäla om de transporterar farligt avfall från egen verksamhet, oavsett mängd. För vissa typer av avfall krävs tillstånd oavsett var avfallet har uppstått.

Läs mer

[Avfallstransporter inom Sverige. \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

I de fall det farliga avfallet också klassificerats som farligt gods kan det krävas att transporten utförs i enlighet med MSBFS 2020:9 (ADR-S), vilket bland annat innebär att fordonet ska vara korrekt märkt, erforderliga transporthandlingar ska medfölja transporten samt att föraren ska inneha giltigt ADR-intyg. Se mer under stycket Farligt gods nedan.

Länsstyrelsen

Länsstyrelsen har en viktig roll i att vägleda kommuner i miljötillsynen och i framtagandet av sina avfallsplaner samt att verka för att dessa bidrar till att nå de nationella målen. De har också en roll i att underlätta för samverkan mellan kommuner i avfallsfrågor. Länsstyrelsen ska sammanställa de kommunala avfallsplanerna och lämna in denna sammanställning till Naturvårdsverket (9 kap. 9 § avfallsförordningen [2020:614]).

Tillsynsansvaret inom avfallsområdet är som tidigare nämnts uppdelat mellan flera myndigheter. Länsstyrelsen har tillsammans med centrala myndigheter ansvar för tillsynsvägledning i länet. De har också ett delat

operativt tillsynsansvar med kommuner för miljöfarliga verksamheter enligt miljöbalken och miljötillsynsförordningen. Länsstyrelsen prövar och utövar tillsyn över avfallsminimering och avfallshantering samt producentansvaret i de miljöfarliga verksamheter som ligger under länsstyrelsens tillsyn.

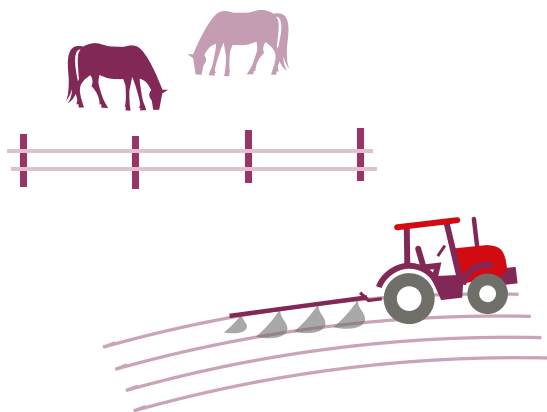
Länsstyrelsen hanterar anmälningar och tillståndsansökningar för transporter av avfall och farligt avfall. Vissa länsstyrelser har också ett tillsynsansvar för gränsöverskridande avfallstransporter. Det är förbjudet att dumpa avfall (15 kap. 27 § miljöbalken) och deponera visst avfall (8 § förordning [2001:512] om deponering av avfall). Länsstyrelsen prövar dispenser för detta.

Naturvårdsverket

Naturvårdsverket är en statlig myndighet för miljöfrågor. Inom avfallsområdet är Naturvårdsverket ansvarigt för att ta fram föreskrifter och vägledningar samt att samverka med länsstyrelser och kommuner för att främja tillsyn. Naturvårdsverket är en av de myndigheter som ansvarar för den nationella tillsynsvägledningen. De har också ett operativt tillsynsansvar för huvuddelen av produkttyperna inom producentansvaret. Läkemiddelsverket har den tillsynen i fråga om läkemedel. Vad gäller gaturenhållningslagen är Naturvårdsverket tillsynsvägledande myndighet och kommunen har ansvar för tillsynen.

Det är Naturvårdsverket som ansvarar för att det finns en nationell avfallsplan och ett program för att förebygga uppkomsten av avfall. Den senaste nationella avfallsplanen, ”Att göra mer med mindre”, gäller för perioden 2018–2023. I planen ingår till exempel mål och åtgärder inom avfallsområdet men också information om lagstiftning, aktörer och avfallsflöden.

Naturvårdsverket sammanställer också statistik över avfall som har uppkommit och behandlats i Sverige. I uppdraget ingår också att driva och förvalta avfallsregistret där verksamheter som på olika sätt hanterar farligt avfall ska rapportera uppgifter om detta.

Jordbruksverket

Jordbruksverket är förvaltningsmyndighet inom jordbruk, fiske och landsbygd. Det är en av de myndigheter som ansvarar för den nationella tillsynsvägledningen. De godkänner också anläggningar för förbränning av animaliska biprodukter, men har bara tillsyn över vissa av dessa.

En animalisk biprodukt är det mesta material från djurriket såsom döda djur, livsmedel med animaliska ingredienser, ull och fjädrar, matavfall och naturgödsel. Animaliska biproduktslagstiftningen är en EU-lagstiftning som reglerar hantering av animaliska biprodukter. Det finns även svensk lagstiftning som kompletterar den europeiska lagstiftningen. Dessa reglerar såväl insamling och transport som behandling av animaliska biprodukter. Fokus för lagstiftningen är att förebygga och minimera risker för människors och djurs hälsa och att skydda säkerheten i livsmedels- och foderkedjan.

Jordbruksverket har också en viktig roll vad gäller hantering av epizooti-utbrott. Detta kan du läsa mer om under rubriken risker och sårbarheter nedan.

Folkhälsomyndigheten och Socialstyrelsen

Folkhälsomyndigheten ansvarar för tillsynsvägledning vad gäller lag om internationella hot mot människors hälsa och miljöbalken i frågor om hälsoskydd i bostäder och lokaler samt i frågor om smittskydd och övrigt hälso-

skydd av hygienisk eller medicinsk karaktär. De har det övergripande nationella ansvaret för befolkningens skydd mot smittsamma sjukdomar och samordnar smittskyddet samt beredskapen för gränsöverskridande hälsohot.

För smittförande avfall och biologiskt avfall från hälso- och sjukvården har Socialstyrelsen vägledningsansvar gentemot verksamheterna och meddelar föreskrifter om hanteringen.

Olägenheter och smittrisker från bristande avfallshantering ligger alltså överlappande under Naturvårdsverkets, Folkhälsomyndighetens och Socialstyrelsens vägledningsansvar.

Trafikverket

Trafikverket är ansvarig väghållare för statens vägar och ansvarar för långsiktig planering av transportsystemet för alla trafikslag samt för byggande, drift och underhåll av statliga vägar och järnvägar. I uppdraget ingår att ansvara för renhållningen inom hela vägområdet längs statliga vägar samt rastplatser längs de vägarna.

Mark- och miljödomstolar

Mark- och miljödomstolarna beslutar om tillstånd för vissa miljöfarliga verksamheter och prövar miljöbalksärenden som har överklagats från andra myndigheter. Inom renhållningsområdet kan det till exempel handla om tillståndsfrågor, kommunal renhållning eller skadeståndsfrågor. Överklaganden av beslut enligt gaturenhållningslagen och lagen om internationella hot överklagas istället till förvaltningsdomstolarna.

Avfall Sverige

Avfall Sverige är kommunernas branschorganisation för avfallshantering och den representerar medlemmarna, omvärldsbevakar och bidrar till kompetensutveckling i branschen. Utöver att bistå medlemmarna i olika frågor deltar organisationen också med sakkunskap i till exempel nationella utredningar och är ofta remissinstans för avfallsrelaterade frågor.

Planering

Som underlag för hur kommuner kan förebygga, motstå och hantera störningar i renhållningsverksamheten har underlag från Kristinehamns kommun, Nordvästra Skånes Renhållnings AB och Stockholm Vatten och Avfall AB studerats. Kontexterna och omfattningen av verksamheterna skiljer sig åt, men det finns likheter mellan deras analyser och kris- och kontinuitetsplaner. Även om det finns olika sätt att bedriva sin renhållning på, så bygger den i grunden på samma lagstiftning och likheter i avfallsfraktioner och kunder. Detta avsnitt bygger till stor del på erfarenheter från dessa aktörer.

Kontinuitetshantering

Risk och sårbarhetsanalysen (RSA) ger bland annat svar på vilken del av kommunens verksamhet som är samhällsviktig. Samhällsviktiga verksamheter måste alltid fungera. Kontinuitetshantering handlar om att planera för hur man kan upprätthålla denna verksamhet vid olika typer av samhällsstörningar genom att minska avbrottstiden och konsekvenserna av händelsen.

Läs mer

[Kontinuitetshantering \(msb.se\)](https://www.msb.se)

Genom att arbeta med kontinuitetshantering för kommunens renhållning har en verksamhet bättre förutsättningar att upprätthålla sin samhällsviktiga verksamhet vid störningar som kan påverka renhållningen. Det kan handla om att identifiera vilka delar av verksamheten som är prioriterade eller att ha en plan för alternativa arbetssätt. Beskrivningarna av

avfallsflöden, aktörer och risker i detta kapitel kan vara ett underlag i denna planering.

Prioriterad insamling

De studerade aktörerna har identifierat vilka delar av deras renhållningsuppdrag som är prioriterade vid en störning. De bedömer att insamlingen är prioriterad och har planerat för vilka delar av denna som är mest kritisk. I detta sammanhang förekommer ibland begreppet skyddshämtning eller skyddstömning. Begreppet och den prioriterade insamlingen har ingen definition men kan beskrivas som sådan borttransport av kommunalt avfall och avfall under kommunalt ansvar som behövs för att säkerställa skyddet för människors hälsa och miljön vid en samhällsstörning.

För att bestämma vilka kunder och fraktioner som ska prioriteras behöver man utgå från sin kundkännedom och den lokala riskbilden. Kriterier för att prioritera en viss insamling kan vara att

- volymen utgör en risk (utifrån till exempel brandsäkerhet)
- fraktionens egenskaper utgör en risk (utifrån till exempel hälso- och miljöskäl)
- insamlingen är viktig för att en samhällsviktig verksamhet ska fungera
- platsen där avfallet finns är känslig.

Aktörerna lyfter upp följande kunder och avfallsfraktioner som särskilt prioriterade (utan inbördes ordning):

Samhällsviktiga verksamheter

Denna insamling syftar till att samhällsviktiga verksamheter, som till exempel sjukhus, vårdboenden, förskolor och skolor, ska kunna

fortsätta fungera och att avfallshanteringen inte ska bli en begränsande faktor för detta. Vilka dessa verksamheter är varierar från kommun till kommun och identifieras till exempel i kommunens risk- och sårbarhetsanalys. Du kan läsa mer om samhällsviktig verksamhet och hur denna kan identifieras i handbokens kapitel om övergripande processer.

I detta sammanhang kan det vara prioriterat att samla in smittförande avfall från till exempel vårdinrättningar eller avfall från sanering.

Verksamheter

Vissa verksamheter genererar stora volymer avfall och därför är det lämpligt att prioritera den insamlingen för att undvika hälso-, miljö- och säkerhetsrisker som förknippas med stora avfallsvolymer. Det kan till exempel vara restauranger, föreningar eller företag.

Flerfamiljshus

Ju fler som bor på en plats, desto mer avfall genereras. Därför är det lämpligt att prioritera insamling av avfall från flerfamiljshus. Detta är för att undvika hälso-, miljö- och säkerhetsrisker som förknippas med stora avfallsvolymer.

Mat och restavfall

Ur ett sanitärt perspektiv kan det vara lämpligt att prioritera insamlingen av mat- och restavfall framför andra avfallsfraktioner.

Slam och latrin

Kommunen ansvarar för att samla in och hantera avloppsfraktioner och filtermaterial från enskilda avloppsanläggningar samt latrin från torrtoaletter och jämförliga lösningar

(15 kap. 20 § miljöbalken). Av sanitära och miljömässiga skäl kan det vara lämpligt att prioritera denna insamling.

Förpackningsmaterial som genererar stora volymer

Visst förpackningsmaterial tar stor plats, framförallt pappersförpackningar. Om detta inte samlas in kan det leda till att till exempel soprum snabbt blir överfulla. Om inte materialet kan förvaras i hushåll eller i verksamheter under en tid, till exempel i förråd eller på balkonger, kan det vara lämpligt att prioritera denna insamling för att det ska finnas plats för mat och restavfall i soprummen samt att det inte ska uppstå brandrisker.

Alternativ insamling

Om prioriteringar eller avbrott i insamlingen innebär omfattande förseningar kan det behövas ett alternativt insamlingssystem. Vamas som är ett kommunalt bolag i Malung-Sälen har tagit fram en sådan plan i samverkan med kommunens miljö- och stadsbyggnadskontor. Beslut om att aktivera planen tas i dialog med miljökontoret.

I planen ingår till exempel att behållare för mat- och restavfall kan placeras ut på återvinningsstationer i kommunen, till exempel i form av

- kärl och containrar
- traktor-containrar
- komprimerande sopbilar.

Om olika typer av behållare ska ställas ut i gatumiljön krävs tillstånd. Vanligtvis söker man det från kommunens stadsbyggnadskontor.

Behandling

Utöver insamling lyfter flera aktörer fram behandling som en prioriterad del av verksamheten. Det beror på att det insamlade avfallet antingen måste lagras eller behandlas för att inte utgöra en risk. Avfall kan också vara ett kritiskt beroende för fjärrvärme- och biogasproduktion. En kontinuitetsplan för verksamhetens behandling kan innebära att

- omfördela resurser så att mottagning, behandling av vissa fraktioner och drift av anläggningar kan säkerställas. Det kan innebära att i förväg ha identifierat vilka medarbetare som har C-körkort, arbetsledarerfarenhet eller annan nyckelkompetens
- säkerställa lagringskapacitet av prioriterade fraktioner. Detta görs mot bakgrund av till exempel hälso-, miljö- och säkerhetsrisker och krav från verksamhetens tillstånd
- prioritera i vilken ordning fraktioner ska hanteras och behandlas. Denna prioritering görs till exempel utifrån riskerna som förknippas med de olika fraktionerna, verksamhetens utformning och krav som måste uppfyllas.

Krisplan

Kommunen ska för varje ny mandatperiod fastställa en plan för hur de ska hantera extraordinära händelser (2 kap. 1 § lagen [2006:544] om kommuners och regioners åtgärder inför och vid extraordinära händelser i fredstid och höjd beredskap) som utgår från kommunens RSA. Denna kallas ofta för krisplan eller krisledningsplan. En krisplan bör även tas fram inom kommunens förvaltningar, bolag och kommunalförbund för att säkerställa att hela organisationen kan hantera samhällsstörningar som kan påverka ens verksamhet. Det kan vara en fördel om dessa krisplaner liknar kommunens centrala krisplan, och att det är tydligt hur de förhåller sig till varandra.

Det finns olika sätt att utforma en krisplan. Oavsett vilken struktur och omfattning som

planen har är det likt övrigt krisberedskapsarbete viktigt att planen tas fram gemensamt och att den är förankrad och välkänd i verksamheten. Ett brett deltagande i arbetet innebär att flera perspektiv kommer med, att flera känner ett ägandeskap och att de berörs av planen. Vid framtagandet av en krisplan kan verksamheten till exempel beakta MSB:s ”Gemensamma grunder för samverkan och ledning” som är ett nationellt koncept för hur man kan arbeta med att öka sin förmåga att hantera samhällsstörningar.

Renhållningsverksamhetens krisplan bör till exempel innehålla följande:

- Hur krishantering ska organiseras
- Hur krisorganisationen förhåller sig till kommunens övriga krisorganisationer
- Vilka funktioner som ansvarar för till exempel
  - samverkan
  - administration
  - kriskommunikation
  - analys.
- Vilka verksamheter som är samhällsviktiga och måste upprätthållas
- Var ledningsplatsen finns
- Vem som ansvarar för utvärdering.

En krisplan bör också innehålla konkret stöd i form av till exempel

- namn och kontaktuppgifter till dem som ingår i krisorganisationen
- rutiner för inlarmning, uppstart, stabsoorienteringar och avveckling
- instruktioner för de olika funktionsgrupperna
- listor över prioriterade kunder och avfallsfraktioner för insamlingsverksamheten
- en plan för hur behandling och lagring av avfall ska fungera
- platser och resurser för alternativ insamling
- mallar för lägesbilder och mötesanteckningar.

Risker och sårbarheter

RSA

En av grunderna i kommunens arbete med krisberedskap är att göra en risk- och sårbarhetsanalys (RSA). Minimikravet är att kommunen gör en RSA varje mandatperiod för sitt geografiska område. Mer information om detta finns i handbokens kapitel om Övergripande processer samt i föreskrifterna om kommuners risk- och sårbarhetsanalyser (MSBFS 2015:5). Separata RSA kan med fördel göras för kommunens verksamheter i förvaltningar, bolag eller kommunalförbund.

Genom att göra en RSA för kommunens renhållning kan kommunen få svar på vilka händelser som kan inträffa som påverkar verksamheten, vilka sårbarheter och kritiska beroenden som finns samt ta fram förslag på hur dessa risker kan hanteras. Arbetet ligger till grund för att utveckla krisberedskapen inom verksamheten, till exempel som underlag för kontinuitetshantering, övning och utbildning samt krisplaner.

Risker

Renhållning är viktigt att upprätthålla eftersom avbrott och felaktig hantering bland annat kan leda till sanitära problem, miljökonsekvenser och säkerhetsincidenter. Riskerna uppstår i olika delar av renhållningskedjan, förknippas med olika typer av avfall och kan leda till negativa konsekvenser på samhällets skyddsvärden. Riskerna varierar mellan kommuner och över året, till exempel kan konsekvenserna vid avbrott på sommaren bli allvarigare eftersom avfallet kan dra till sig fler skadedjur, sprida smitta och lukta illa samt att brandrisken ökar. Nedan beskrivs några av riskerna.

Farligt avfall

Farligt avfall innehåller ämnen som har sådana egenskaper att det kan vara skadligt för människor och miljö. I avfallsförordningen (2020:614) framgår vilken typ av avfall som klassas som farligt avfall. Det är till exempel smittförande avfall, bekämpningsmedel, bränslen och oljor, lösningsmedel samt färg och limrester. På Naturvårdsverkets webbplats finns flera vägledningar inom området som till exempel omfattar rapportering, klassificering och avfallsproducentens ansvar.

Läs mer

[Farligt avfall \(naturvardsverket.se\)](https://naturvardsverket.se)

Verksamhetsutövare ansvarar för att farligt avfall som uppstår i verksamheten hanteras på rätt sätt. Det ska sorteras, förvaras, dokumenteras och rapporteras samt transporteras rätt. Farligt avfall som uppstår i hushåll omfattas av kommunens renhållningsansvar och hanteras enligt kommunens avfallsföreskrift. Syftet är att möjliggöra rätt behandling, förebygga olyckor och att kunna spåra och sammanställa mängden farligt avfall som genereras. Hanteringen beror på avfallets egenskaper som till exempel kan vara brandfarliga, explosiva, hälsovådliga, smittförande, miljöfarliga eller giftiga.

Det finns ett begränsat antal behandlingsanläggningar för farligt avfall i Sverige. Många anläggningar är specialiserade på en särskild typ av avfall eller en viss metod. Därför finns kapaciteten att ta hand om visst farligt avfall bara på enstaka platser i landet medan annat exporteras för att omhändertas på bästa sätt.

Farligt gods

Ofta är farligt avfall också farligt gods. Farligt gods är ämnen och föremål som på grund av sina kemiska eller fysikaliska egenskaper kan orsaka skador på liv, hälsa, miljö eller egendom vid transport. Transport av farligt gods regleras i lagen (2006:263) om transport av farligt gods, i förordningen (2006:311) om transport av farligt gods samt i specifikt regelverk för transport av farligt gods på väg (ADR-S), järnväg (RID-S), sjö (IMDG-koden) och i luft (ICAO:s tekniska instruktioner).

MSB har tagit fram en handbok för transport av farligt gods på väg och järnväg. Handboken innehåller bland annat information om olika aktörers ansvar, märkning och olika moment i transporten.

Läs mer

[Transport av farligt gods. Väg och järnväg 2021/2022 \(msb.se\).](#)

Smittfarligt avfall vid epizooti-utbrott

En epizooti-sjukdom är en allmänfarlig djursjukdom som kan spridas genom smitta bland djur eller från djur till människa. Sjukdomen kan utgöra ett allvarligt hot mot människors eller djurs hälsa eller medföra stora ekonomiska förluster. Reglering sker i epizootilagen (1999:657), med föreskrifter. Jordbruksverket har tagit fram en epizooti-handbok som bland annat beskriver ansvarsförhållanden i epizooti-sammanhang och sjukdomsspecifika bekämpningsplaner.

Vid bekämpningen av epizooti-sjukdomar genereras avfall. Typen och volymen beror på bland annat sjukdomen, omfattningen, anläggningen och omgivningen. Avfallet utgörs till exempel av döda djur, foder, inredning och jordmassor. Jordbruksverket har tagit fram föreskrifter (SJVFS 2002:98) om förebyggande och bekämpning av epizootiska sjukdomar med bestämmelser om hur avfall ska omhändertas vid ett utbrott.

För att hanteringen ska vara tydlig har Jordbruksverket i samverkan med Naturvårdsverket tagit fram en vägledning för lokalt omhändertagande av smittfarligt avfall från epizooti-utbrott. I vägledningen och i miljöbalken framgår att det är verksamhetsutövaren, det vill säga djurhållaren som är ansvarig för avfallet. Vid ett epizooti-utbrott beslutar Jordbruksverket om en saneringsplan som inkluderar hanteringen av avfall. Kommunen ska bistå Jordbruksverket med beslutsunderlag som ligger till grund för saneringsplanen. Det handlar till exempel om underlag kopplat till miljöskydd och lokala förutsättningar. Djurhållaren ska hantera sitt avfall enligt saneringsplanen.

I normalfallet är det kommunen som har kontrollansvar över animaliska biprodukter. Vid ett epizooti-utbrott övergår dock detta ansvar till Jordbruksverket. På motsvarande sätt tar Jordbruksverket över kontrollen av insamling och transport av animaliska biprodukter som Länsstyrelsen annars har kontrollansvar för.

Läs mer

[Epizootihandboken \(jordbruksverket.se\)](#)

[Tillämpning av miljöbalken vid lokalt omhändertagande av smittfarligt avfall vid epizootiutbrott \(jordbruksverket.se\)](#)

Smittförande avfall och biologiskt avfall från hälso- och sjukvården

Inom vården uppstår en specifik typ av farligt avfall som ska hanteras enligt särskilda anvisningar. Det beror på att avfallet kan vara skadligt för hälsa och miljö, men också för att säkerställa en god arbetsmiljö för dem som hanterar avfallet. En korrekt hantering är också en förutsättning för att avfallet ska kunna slutbehandlas på rätt sätt. Exempel på farligt avfall från hälso- och sjukvården är smittförande avfall, skärande och stickande avfall, biologiskt avfall och vissa typer av läkemedel.

Enligt avfallsförordningen får Socialstyrelsen meddela föreskrifter om hantering av smittförande avfall från hälso- och sjukvården. I Socialstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (SOSFS 2005:26) framgår vilken typ av avfall som avses samt hur avfallet ska hanteras, förvaras, märkas och transporteras. Även den personalskötta hemvården omfattas av dessa föreskrifter. Särskilda krav kan ställas vid pandemier och liknande.

På till exempel sjukhus, vårdcentraler och vårdboenden uppstår det precis som i andra verksamheter också vanligt avfall. Avfallet som genereras i till exempel kök, personalrum och utrymmen där patienter vistas är kommunalt avfall, trots att avfallet till viss del kan påverkas av verksamheten som bedrivs där. Detta ska hanteras enligt kommunens avfallsföreskrifter. Inom hemsjukvården ansvarar vårdgivaren för det avfall som uppstår i samband med vårdpersonalens verksamhet. Avfall som uppstår i samband med egenvård är däremot kommunalt avfall. Undantaget är läkemedel som omfattas av producentansvaret och lämnas på apotek.

Internationella hot mot människors hälsa

Med ett internationellt hot mot människors hälsa avses en risk för att smittämnen eller andra ämnen som utgör eller kan utgöra ett allvarligt hot mot människors hälsa förs in i landet eller sprids till andra länder. Ämnena kan vara biologiska, kemiska eller radioaktiva. Världshälsoorganisationens internationella hälsoreglemente (IHR) syftar till att skydda mot dessa hot och genomförs i Sverige i lagen (2006:1570) om skydd mot internationella hot mot människors hälsa.

Kommuner och regioner med utpekade karantänshamnar och karantänflygplatser ska ha en beredskap för att kunna hantera dessa typer av hot. Ansvaret för hanteringen av dessa hot delas av flera myndigheter enligt deras ordinarie ansvarsområden. Gemensamt tar aktörerna fram så kallade IHR-planer för att det till exempel ska vara tydligt hur hanteringen organiseras, vem som ansvarar för vad samt hur larmvägarna ser ut.

Inom avfallsområdet behöver kommunen ha en beredskap för att till exempel destruera föremål och avliva djur för att hindra smittspridning. Kommunen kan också behöva omhändertaga latrin från torrtoaletter eller liknande om det inte är lämpligt eller möjligt att släppa ut detta i ledningsnätet.

Risker för bränder i samband med hantering och lagring av brännbart avfall

Hanteringen och lagringen av olika typer av avfallsfraktioner har blivit mer omfattande. Bakgrunden är till exempel att återvinning prioriteras och att avfallet används för att ersätta fossila bränslen. Brännbart avfall förbränns ofta för att producera fjärrvärme, men eftersom behovet av fjärrvärme är högre under vinterhalvåret växer lagren av brännbart material resten av året. Sammantaget har lagring av avfall medfört en förhöjd brandrisk.

Bränder på avfallsanläggningar kan innebära att avfall som skulle nyttjas brinner upp eller förstörs. Det kan innebära avbrott i verksamheten, materiella skador eller påverkan på omgivningen. Även brandsläckningen kan medföra oönskad påverkan på miljön, bland annat genom utläckage av brandvatten och utsläpp av giftig rök. Erfarenheter från bränder i avfallsanläggningar visar att de kan bli långvariga och svårsläckta. Med detta följer också de kostnader som branden direkt och indirekt orsakar, vilket inte alltid ersätts av en försäkring utan kan belasta verksamhetsutövaren, kommunen eller räddningstjänsten.

Ett exempel på detta är den avfallshög i Botkyrka som började brinna den 23 december 2020. Avfallshögen bestod av sorterat byggmaterial och släckningsarbetet och hanteringen av händelsen innehöll flera komplexa omständigheter. Till dessa hörde en risk för skred vilket försvårade räddningsinsatsen, att området med sina miljö- och naturvärden var känsligt ur föroreningsynpunkt samt ett stort informationsbehov från allmänheten som bodde eller vistades i närområdet.

År 2018 genomförde Avfall Sverige ett projekt tillsammans med RISE (Research Institute of Sweden) och Sweco i syfte att öka kunskapen om brandrisker vid lagring av avfall, samt ge råd för hur bränder kan förebyggas och hanteras. Rapporten ger rekommendationer inom till exempel utformning av anläggningar, säkerhetsorganisation, mottagning och hantering av avfall, hantering av akuta händelser samt utvärdering. Aktörerna har också i en rapport från 2019 tagit fram rekommendationer för proaktivt brandskyddsarbete för att minimera risken för bränder och skador i samband med hantering och lagring av brännbart avfall. Följer verksamhetsutövaren riktlinjerna så minskar risken för att bränder uppstår och sprids samtidigt som förutsättningarna för att släcka en eventuell brand blir bättre.

Läs mer

[Brandsäkerhet vid lagring av avfallsbränslen \(avfallsverige.se\)](https://avfallsverige.se/brandsakerhet-vid-lagring-av-avfallsbranslen)

[Rekommendation för proaktivt brandskyddsarbete \(avfallsverige.se\)](https://avfallsverige.se/rekommendation-for-proaktivt-brandskyddsarbete)

Nedskräpning och dumpning av avfall

Nedskräpning och dumpning av avfall är miljöbrott som kan skada miljön och människors hälsa. Det kan också leda till otrygghet, ökade kostnader för renhållning samt försämrad attraktivitet i olika områden. Orsakerna kan vara okunskap, men dumpning kan också ske avsiktligt för att slippa kostnaden för att göra sig av med avfallet på rätt sätt. Det kan också vara ett sätt att göra sig av med avfall från miljöfarliga verksamheter som inte har tillstånd.

En kommun som har haft stora utmaningar med nedskräpning och illegal dumpning är Södertälje. Därför tog kommunen 2017 fram en strategi för att förebygga nedskräpning och illegal dumpning, som komplement till det befintliga förebyggande arbetet. Strategin består av tre fokusområden med aktiviteter kopplade till sig. Fokusområdena är:

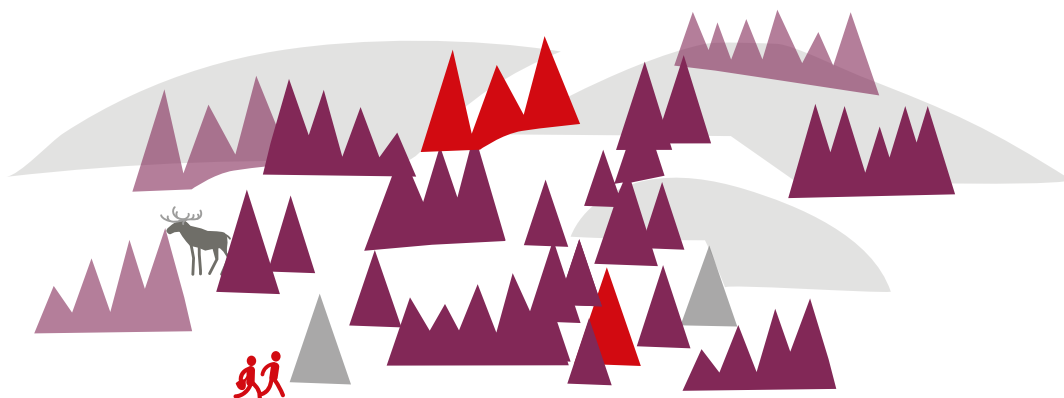
- god service
- utökad samverkan och stärkt myndighetsutövning
- kunskaps- och attitydpåverkande aktiviteter.

Läs mer

[Nedskräpning och avfallsdumpning \(sodertalje.se\)](https://sodertalje.se/nedskrapning-och-avfallsdumpning)

[Strategi mot nedskräpning- Södertälje kommun \(sodertalje.se\)](https://sodertalje.se/strategi-mot-nedskrapning-sodertalje-kommun)

Utbildning och övning

Utbildning och övning är en central del i kommunens arbete med att utveckla sin förmåga att förebygga, motstå och hantera olika typer av samhällsstörningar. Detta är särskilt viktigt i de delar av kommunen som upprätthåller samhällsviktig verksamhet. Vilken typ av utbildning som behövs i verksamheten eller vilka förmågor och riskhändelser som behöver övas kan till exempel framgå av verksamhetens risk- och sårbarhetsanalys, arbetet med kontinuitetshandling eller av utvärderingar från inträffade händelser.

Utbildning

MSB tillhandahåller olika utbildningar inom krisberedskap, till exempel i att identifiera och upprätthålla samhällsviktig verksamhet samt stabsmetodik, som kan vara relevant för beredskapssamordnaren eller de som arbetar med att upprätthålla renhållningen i kommunen. MSB har också tagit fram en webbkurs i kontinuitetshandling.

Såväl lärosäten som privata aktörer erbjuder också utbildningar och kurser inom krisberedskap.

Oavsett vilken aktör kommunen väljer eller utbildning de investerar i är det viktigt att säkerställa vad kommunen vill få ut av utbildningen, att den anpassas efter målgruppen och att deltagarna förbereder sig på rätt sätt inför den.

Läs mer

[Webbkurs i kontinuitetshandling \(msb.se\)](http://msb.se)

Övningsverksamhet

Ett av de mest effektiva verktygen för att öka förmågan att hantera olika typer av störningar i den kommunala renhållningen är att öva. Övningar kan ha olika format, och dessa kan du läsa mer om i handbokens kapitel om övergripande processer och i MSB:s olika övningsvägledningar.

Se även

[Övergripande processer](#)

Öva hantering av epizootier

Jordbruksverket har i samverkan med MSB tagit fram ett övningsstöd för kommuner och länsstyrelser i hantering av epizootier. Övningsstödet är baserat på MSB:s koncept ”Öva enkelt”. Övningsstödet består av flera färdiga övningar där medarbetare på olika sätt får träna på att hantera utbrott av epizootier.

Läs mer

[Övningsstöd för länsstyrelser och kommuner \(jordbruksverket.se\)](http://jordbruksverket.se)

Samverkan med andra aktörer

För att kunna hantera samhällsstörningar på avfallsanläggningar eller samhällsstörningar som på något sätt påverkar kommunens renhållning är samverkan med andra aktörer viktig. Det kan till exempel innebära att räddningstjänsten har god kunskap om anläggningarna, naturvärden och andra skyddsvärden för att kunna genomföra en bra insats. Detta kan uppnås genom kunskapsdelning, gemensam planering och att öva tillsammans.

Ett samarbete mellan:

**Myndigheten för
samhällsskydd
och beredskap**

**Sveriges
Kommuner
och Regioner**